

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 5.6.2002
COM(2002) 277 τελικό

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έγγραφο διαβούλευσης: Προς ενίσχυση της διαβούλευσης και του διαλόγου - Πρόταση σχετικά με τις γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων μερών από την Επιτροπή

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Έγγραφο διαβούλευσης: Προς ενίσχυση της διαβούλευσης και του διαλόγου - Πρόταση σχετικά με τις γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων μερών από την Επιτροπή

Σχέδιο

Έγγραφο διαβούλευσης

Προς ενίσχυση της διαβούλευσης και του διαλόγου - Πρόταση σχετικά με τις γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων μερών από την Επιτροπή

I. Εισαγωγή

Η επικοινωνία μεταξύ των ευρωπαϊκών οργάνων και της κοινωνίας πραγματοποιείται με διάφορους τρόπους:

- κατά πρώτο λόγο, μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που αποτελείται από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους των ευρωπαίων πολιτών,
- μέσω των θεσμοθετημένων συμβουλευτικών οργάνων της ΕΕ (Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και Επιτροπή των Περιφερειών), βάσει του ρόλου τους δυνάμει των Συνθηκών,
- και μέσω λιγότερο επίσημων άμεσων επαφών με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Η Επιτροπή, στη Λευκή Βίβλο για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, δεσμεύεται να συμβάλει στην ενίσχυση της διαβούλευσης και του διαλόγου στην ΕΕ.

Μέσω του παρόντος εγγράφου για τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων μερών, η Επιτροπή δίδει συνέχεια στις δεσμεύσεις που ανέλαβε. Το έγγραφο αυτό αποτελεί παράλληλα, άμεση συμβολή στο "Σχέδιο δράσης για την καλύτερη ρύθμιση" και στη νέα προσέγγιση για την αξιολόγηση των επιπτώσεων που εκδόθηκαν ταυτόχρονα από την Επιτροπή.

Η ευρεία διαβούλευση δεν αποτελεί νέο φαινόμενο για την Επιτροπή. Πράγματι το εν λόγω όργανο έχει μακρά παράδοση διαβουλεύσεων με τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη κατά την εκπόνηση των πολιτικών της. Η Επιτροπή έχει ενσωματώσει την εξωτερική διαβούλευση στην επεξεργασία της πολιτικής σε όλους σχεδόν τους τομείς.

Τα πλεονεκτήματα που παρέχει η ανοικτή στάση της Επιτροπής στις συνεισφορές από εξωτερικούς παράγοντες έχουν συνεπώς ήδη αναγνωρισθεί. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν διέθετε μέχρι σήμερα μια κοινή προσέγγιση από το σύνολο των υπηρεσιών της όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο διεξάγει τις διαβουλεύσεις. Η κάθε υπηρεσία διαθέτει τους δικούς της μηχανισμούς και μεθόδους για τις διαβουλεύσεις με τις ομάδες συμφερόντων στον αντίστοιχο τομέα της αρμοδιότητάς της. Ενώ αναμφισβήτητα η πρακτική αυτή οδήγησε σε πολλές περιπτώσεις στην ανάπτυξη καλών σχέσεων μεταξύ της Επιτροπής και των ομάδων συμφερόντων, υπάρχει μια γενική άποψη που συμμερίζονται πολλοί σε επίπεδο Επιτροπής και μεταξύ των διαβουλευομένων, ότι η διαδικασία πρέπει να χαρακτηρίζεται από

μεγαλύτερη συνοχή. Η εκτίμηση αυτή επιβεβαιώθηκε και από τις αντιδράσεις των ενδιαφερομένων μερών στη Λευκή Βίβλο για τη Διακυβέρνηση¹.

Στο παρόν έγγραφο η Επιτροπή παρουσιάζει ορισμένες βασικές αρχές οι οποίες πρέπει να διέπουν τις σχέσεις της με τα ενδιαφερόμενα μέρη και προτείνει δέσμη ελάχιστων προδιαγραφών για τις διαδικασίες διαβούλευσης της Επιτροπής.

Ο γενικός στόχος του εγγράφου αυτού είναι να διασφαλιστεί η πραγματοποίηση της διαβούλευσης με τον δέοντα τρόπο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Οι βασικοί στόχοι της προτεινόμενης προσέγγισης μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως:

- Να συμβάλει στη βελτίωση της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών μέσω μιας πιο διαφανούς διαδικασίας διαβούλευσης η οποία θα ενισχύσει την υποχρέωση που έχει η Επιτροπή να λογοδοτεί.
- Να καθοριστούν γενικές αρχές και προδιαγραφές για τη διαβούλευση που θα επιτρέψουν στην Επιτροπή να οργανώσει ορθολογικά τις διαδικασίες διαβούλευσης και να τις εφαρμόσει με κατάλληλο και συστηματικό τρόπο.
- Να θεσπίσει ένα συνεκτικό πλαίσιο διαβούλευσης που θα είναι αρκετά ευέλικτο ώστε να λαμβάνει υπόψη τις επιμέρους απαιτήσεις των διαφόρων κατηγοριών συμφερόντων καθώς και την ανάγκη εκπόνησης κατάλληλων στρατηγικών διαβούλευσης για κάθε πρόταση πολιτικής.
- Να ευνοήσει την αμοιβαία εκμάθηση και ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών εντός της Επιτροπής.

Το παρόν έγγραφο θα καταχωρηθεί στο Διαδίκτυο ώστε να μπορούν να το συμβουλευτούν όσοι ενδιαφέρονται. Λεπτομέρειες για τους τρόπους με τους οποίους τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να συμμετάσχουν στην εν λόγω διαβούλευση περιλαμβάνονται στο μέρος V.

II. Συνολική αιτιολόγηση των διαδικασιών διαβούλευσης της Επιτροπής

Διαβούλευση – Μια επωφελής για όλους επιλογή

Η διαβούλευση αποτελεί μέρος των δραστηριοτήτων όλων των ευρωπαϊκών οργάνων καθόλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας, από τη φάση της διαμόρφωσης της πολιτικής προκειμένου να υποβληθεί η πρόταση της Επιτροπής, έως την τελική έκδοση μέτρου από το νομοθέτη και την εφαρμογή του. Οι διαβουλεύσεις αυτές, ανάλογα με τα θέματα που αντιμετωπίζονται, έχουν ως στόχο να δοθεί η δυνατότητα στους αντιπροσώπους των περιφερειακών και τοπικών αρχών, στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, στις επιχειρήσεις και στις ενώσεις επιχειρήσεων, στους ενδιαφερόμενους πολίτες, στους πανεπιστημιακούς κύκλους ή στους εμπειρογνώμονες καθώς και στα ενδιαφερόμενα μέρη των τρίτων χωρών να παράσχουν τη συνεισφορά τους.

¹ Τα σχόλια αυτά περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής "Διακυβέρνηση" http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm

Όσον αφορά τους θεσμοθετημένους μηχανισμούς διαβούλευσης, η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υποβοηθούνται από ειδικά συμβουλευτικά όργανα, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) και την Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ). Η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ενθάρρυνση των εν λόγω οργάνων να αναλάβουν πιο ενεργητικό ρόλο και έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη αυτού του στόχου (βλ. κεφάλαιο III).

Ωστόσο, ο ουσιαστικός ρόλος που διαδραματίζουν τα εν λόγω συμβουλευτικά όργανα δεν αποκλείει τις άμεσες επαφές μεταξύ της Επιτροπής και των ενδιαφερομένων ομάδων. Πράγματι, οι ευρείες διαβουλεύσεις συνιστούν μέρος των υποχρεώσεων που ανέλαβε η Επιτροπή σύμφωνα με τις συνθήκες και συμβάλλουν στην υποβολή θεμελιωμένων προτάσεων στη νομοθετική αρχή. Η διαβούλευση αυτή είναι σύμφωνη με το νομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του οποίου *"η Επιτροπή πρέπει [...] να προβαίνει σε ευρείες διαβουλεύσεις πριν προτείνει νομοθεσία και να δημοσιεύει, όπου αυτό επιβάλλεται, έγγραφα διαβουλεύσεων"*².

Συνεπώς, δεν υπάρχει αντίφαση μεταξύ της ευρείας διαβούλευσης και της έννοιας της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας. Η διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ νομιμοποιείται κατά πρώτο και κύριο λόγο από τους εκλεγμένους αντιπροσώπους των λαών της Ευρώπης. Όπως επισημαίνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του σχετικά με τη Λευκή Βίβλο για τη Διακυβέρνηση³: *"Η διαβούλευση με ενεχόμενους κύκλους [...] μπορεί μόνο να συμπληρώνει και όχι να υποκαθιστά τις διαδικασίες και αποφάσεις των νομοθετικών και δημοκρατικά νομιμοποιημένων οργάνων· στη νομοθετική διαδικασία μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις μόνο το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, ως νομοθέτες [...]"*. Η κατευθυντήρια γραμμή συνεπώς για την Επιτροπή είναι ότι πρέπει να δίδεται στα ενδιαφερόμενα μέρη το δικαίωμα του λόγου αλλά όχι της ψήφου.

Αφετέρου, δεν πρέπει να υποτιμάται η πρόκληση της διασφάλισης κατάλληλης και ίσης μεταχείρισης για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης. Η Επιτροπή υπογράμμισε ειδικότερα την πρόθεσή της να *"περιορίσει τον κίνδυνο λαμβάνοντας τις αποφάσεις να λάβουν υπόψη μια μόνο πτυχή του θέματος ή ορισμένες ομάδες να έχουν προνομιούχο πρόσβαση [...]"*⁴.

Το πλαίσιο που προτείνεται στο παρόν έγγραφο θα συμβάλει στο να ξεπεραστεί ο κίνδυνος αυτός.

Η Επιτροπή, εκπληρώνοντας την υποχρέωσή της για διαβούλευση, φροντίζει ώστε οι προτάσεις της να είναι τεχνικά βιώσιμες, υλοποιήσιμες και να βασίζονται σε μια προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω. Με άλλα λόγια, η ορθή διαβούλευση εξυπηρετεί διπλό στόχο συμβάλλοντας στην ποιοτική βελτίωση των πολιτικών και ενισχύοντας παράλληλα τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών και του κοινού γενικότερα. Οι χαρακτηριζόμενες από διαφάνεια και συνοχή διαδικασίες διαβούλευσης που εφαρμόζονται από την Επιτροπή παρουσιάζουν και ένα άλλο πλεονέκτημα: επιτρέπουν όχι μόνο την ευρύτερη συμμετοχή του κοινού αλλά παρέχουν και στο νομοθέτη περισσότερες δυνατότητες να ελέγχει τις δραστηριότητες της Επιτροπής (π.χ. κοινοποιώντας έγγραφα που συνοψίζουν τα αποτελέσματα της διαβούλευσης).

Ο ειδικός ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών

² Πρωτόκολλο (Αριθ. 7) σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας το οποίο έχει προσαρτηθεί στη συνθήκη του Άμστερνταμ.

³ A5-0399/2001

⁴ Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση

Παρόλο που οι ομάδες-στόχοι ποικίλλουν ανάλογα με τις περιστάσεις, η Επιτροπή πρέπει πάντα να διασφαλίζει κατά τις διαδικασίες διαβούλευσης την δυνατότητα έκφρασης όλων των ενδιαφερομένων μερών της κοινωνίας.

Στο πλαίσιο αυτό η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο καθώς διευκολύνει έναν ευρύ πολιτικό διάλογο. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή, στη Λευκή Βίβλο για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, τόνισε τη σημασία της συμμετοχής των εν λόγω οργανώσεων στις διαδικασίες διαβούλευσης. Η Επιτροπή ενθαρρύνει ειδικότερα μια συνεκτική προσέγγιση όσον αφορά την εκπροσώπηση της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ο ειδικός ρόλος της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στις σύγχρονες δημοκρατίες συνδέεται στενά με το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών να συγκροτούν ενώσεις προκειμένου να επιδιώξουν κοινό στόχο, όπως ορίζεται στο άρθρο 12 του Ευρωπαϊκού Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων.⁵ Η συμμετοχή σε μια ένωση παρέχει στους πολίτες μια επιπλέον δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής πέραν εκείνης που παρέχεται μέσω των πολιτικών κομμάτων ή των εκλογών.

Λευκή Βίβλος για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση

“Η κοινωνία των πολιτών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην προβολή των ανησυχιών του πολίτη και την παροχή υπηρεσιών που εξυπηρετούν τις ανάγκες του λαού. [...] Η κοινωνία των πολιτών βλέπει όλο και περισσότερο την Ευρώπη σαν το ιδανικό βήμα για την αλλαγή των πολιτικών προσανατολισμών και της κοινωνίας. [...] Πρόκειται για μια ευκαιρία να εμπλακούν πιο ενεργά οι πολίτες στην επίτευξη των στόχων της Ένωσης και να τους προσφερθεί ένα διαρθρωμένο πλαίσιο για ανάδραση, κριτική και διαμαρτυρία”.

Στον τομέα αυτό προκύπτουν ορισμένες δυσκολίες από το γεγονός ότι δεν υπάρχει κοινός ή αναγνωρισμένος νομικά ορισμός της έννοιας "οργανωμένη κοινωνία των πολιτών". Ο όρος αυτός μπορεί ωστόσο να χρησιμεύσει για να αναφερθεί κανείς σε ένα σύνολο οργανώσεων στις οποίες περιλαμβάνονται: οι παράγοντες της αγοράς εργασίας (ενώσεις εργαζομένων και εργοδοτών - δηλαδή οι κοινωνικοί εταίροι), ενώσεις που αντιπροσωπεύουν οικονομικούς και κοινωνικούς φορείς οι οποίοι δεν είναι κοινωνικοί εταίροι υπό την στενή έννοια (για παράδειγμα οι ενώσεις των καταναλωτών), οι ΜΚΟ (μη κυβερνητικές οργανώσεις) οι οποίες ενώνουν τους ανθρώπους γύρω από ένα κοινό σκοπό, όπως οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, οι οργανώσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, οι φιλανθρωπικές οργανώσεις, οι οργανώσεις στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης κλπ, οι οργανώσεις που βασίζονται στις τοπικές κοινωνίες (δηλαδή οργανώσεις που δημιουργούνται από τη βάση της κοινωνίας και επιδιώκουν στόχους προσανατολισμένους στα μέλη τους), όπως οργανώσεις νέων, οικογενειακές ενώσεις και όλες οι οργανώσεις μέσω των οποίων οι πολίτες συμμετέχουν στην τοπική και δημοτική ζωή, και, τέλος, οι θρησκευτικές κοινότητες.⁶

Είναι προφανές ότι η περιγραφή αυτή συγκεντρώνει τις βασικές δομές της κοινωνίας εκτός από την κυβέρνηση και τη δημόσια διοίκηση, περιλαμβανομένων οικονομικών παραγόντων που γενικά δεν θεωρούνται ότι υπάγονται στον τριτογενή τομέα ή στις ΜΚΟ. Η περιγραφή

⁵ «Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία του συνέρχεσθαι ειρηνικώς και στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι σε όλα τα επίπεδα, ιδίως στον πολιτικό και στον συνδικαλιστικό τομέα καθώς και στους τομείς που αναφέρονται στον πολίτη (...)».

⁶ Η περιγραφή αυτή ανταποκρίνεται στην ανάλυση που περιλαμβάνεται στη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με τίτλο "Ο ρόλος και η συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών στην ευρωπαϊκή οικοδόμηση" (ΕΕ C 329, 17 Νοεμβρίου 1999, σ. 30

αυτή έχει το πλεονέκτημα να είναι πλήρης και αποδεικνύει ότι η έννοια της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών είναι βαθιά ριζωμένη στις δημοκρατικές παραδόσεις των κρατών μελών της Ένωσης.

III. Βελτίωση των διαδικασιών διαβούλευσης της Επιτροπής - μια συνεχής πορεία

Η Επιτροπή δεν πραγματοποιεί τώρα τα πρώτα βήματα στο θέμα της συμμετοχής των ενδιαφερομένων μερών. Κατά τα τελευταία έτη έχει λάβει σειρά μέτρων για να βελτιώσει περαιτέρω τον τρόπο διεξαγωγής των διαβουλεύσεων. Στη συνέχεια του εγγράφου παρουσιάζονται ορισμένα παραδείγματα.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει την πορεία αυτή στο μέλλον. Για παράδειγμα, σε έναν τομέα που έχει ιδιαίτερη σημασία για τους ευρωπαίους πολίτες, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να εφαρμόσει την σύμβαση της ΟΕΕ των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την πρόσβαση στην πληροφόρηση, τη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη για περιβαλλοντικά θέματα (σύμβαση του Aarhus⁷).

Ένας πιο ενεργός ρόλος για τα θεσμοθετημένα συμβουλευτικά όργανα

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ) και η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην διαδικασία διαβούλευσης βασισμένο στις συνθήκες. Ως θεσμοθετημένα συμβουλευτικά όργανα της ΕΕ, αντικατοπτρίζουν μια βαθιά ριζωμένη παράδοση διαβούλευσης. Η Επιτροπή επιθυμεί να αξιοποιήσει την εμπειρία τους και ενθαρρύνει ένα πιο ενεργητικό ρόλο για τα εν λόγω όργανα.

Στο πλαίσιο αυτό η Επιτροπή συνήψε το 2001 πρωτόκολλα συνεργασίας με την ΟΚΕ και την ΕτΠ αντίστοιχα. Στόχος των πρωτοκόλλων αυτών είναι να ενισχυθεί ο ρόλος των οργάνων ως διαμεσολαβητών αφενός με την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών (ΟΚΕ) και αφετέρου με τις Περιφερειακές Αρχές (ΕτΠ). Όσον αφορά την ΟΚΕ, η νέα αυτή προσέγγιση συμβαδίζει σε σημαντικό βαθμό με το πνεύμα της συνθήκης της Νίκαιας. Η συνθήκη ενισχύει το ρόλο της ΟΚΕ στο πλαίσιο της Κοινότητας ορίζοντας ότι το εν λόγω όργανο "αποτελείται από αντιπροσώπους των διαφόρων οικονομικών και κοινωνικών συνιστωσών της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών".

Στο επίπεδο της Επιτροπής, τα εν λόγω πρωτόκολλα θα εφαρμοστούν με βάση έναν εσωτερικό οδηγό των υπηρεσιών της Επιτροπής⁸.

Σύμφωνα με τα πρωτόκολλα, θα ζητηθεί από τα εν λόγω όργανα να οργανώσουν προσεχώς διαβουλεύσεις εξ ονόματος της Επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή θα χρειασθεί να συζητηθεί με τα όργανα αυτά ο τρόπος με τον οποίο θα ενταχθούν στο πλαίσιο που ορίζεται στο παρόν έγγραφο.

⁷ Αυτό απαιτεί ενδεχομένως πρόσθετα μέτρα εφαρμογής σε κοινοτικό επίπεδο τα οποία εξετάζονται.

⁸ Η εφαρμογή των εν λόγω πρωτοκόλλων θα περιλάβει ειδικότερα: αιτήματα διερευνητικής γνώμης για εγκάρσια θέματα στο πλαίσιο των στρατηγικών προτεραιοτήτων της Επιτροπής και συστηματική διαβούλευση για τις πράσινες και τις λευκές βίβλους· ενίσχυση της ad hoc συνεργασίας (ακροάσεις, κοινές διασκέψεις, άλλες εκδηλώσεις).

Όσον αφορά την ΟΚΕ, με βάση την εγκάρσια λειτουργία της σύνθεσης, μπορούν να εξετασθούν άλλες δυνατότητες συνδρομής με στόχο την ενίσχυση του ρόλου που διαδραματίζει το όργανο αυτό διευκολύνοντας το διάλογο με την κοινωνία των πολιτών.

Ανοικτές διαδικασίες διαβούλευσης

Η Επιτροπή διεξάγει ευρείες διαδικασίες διαβούλευσης με βάση έγγραφα διαβούλευσης όπως οι Πράσινες και Λευκές Βίβλοι και οι ανακοινώσεις. Στο πλαίσιο των εν λόγω ανοικτών διαβουλεύσεων όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη δύνανται να καταθέσουν τη συνεισφορά τους δυνάμει της ανοικτής προς όλους προσέγγισης που εφαρμόζει η Επιτροπή.

Ανακύπτουν ωστόσο ορισμένα πρακτικά προβλήματα τη μελέτη των οποίων έχει ξεκινήσει η Επιτροπή. Οι ανοικτές διαδικασίες διαβούλευσης μπορούν να οδηγήσουν σε μεγάλο αριθμό σχολίων των οποίων συχνά η επεξεργασία είναι δύσκολη αν όχι αδύνατη. Με την πρωτοβουλία για την διαλογική χάραξη πολιτικών η Επιτροπή ανέπτυξε ειδικό μέσο του Διαδικτύου το οποίο μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση του προβλήματος.

Πρωτοβουλία για τη διαλογική χάραξη πολιτικών (ΔΧΠ)

Στις 3 Απριλίου 2001 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε πρωτοβουλία για τη διαλογική χάραξη πολιτικών (C(2001) 1014) η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της διακυβέρνησης μέσω της χρήσης του διαδικτύου για τη συλλογή και ανάλυση των αντιδράσεων της αγοράς προκειμένου οι τελευταίες να αξιοποιούνται κατά τη διαδικασία χάραξης των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η πρωτοβουλία ΔΧΠ είναι ένα από τα μέσα που θα συνδράμουν την Επιτροπή, υπό την ιδιότητά της της σύγχρονης δημόσιας διοίκησης, στο να ανταποκρίνεται ταχύτερα και ακριβέστερα στα αιτήματα των πολιτών, των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.

Η πρωτοβουλία για τη διαλογική χάραξη πολιτικών περιλαμβάνει την ανάπτυξη δύο μηχανισμών με βάση το διαδίκτυο που θα δώσουν τη δυνατότητα στην Επιτροπή να αξιολογεί επιτοπίως τις επιπτώσεις από τις πολιτικές της ΕΕ (ή την έλλειψη επιπτώσεων):

- Ένα μηχανισμό ανατροφοδότησης για τη συλλογή αυθόρμητων αντιδράσεων της αγοράς, ο οποίος χρησιμοποιεί τα υφιστάμενα δίκτυα και τα σημεία επαφής ως ενδιάμεσους φορείς για να διασφαλίζει τη διαρκή πρόσβαση στις απόψεις και εμπειρίες των οικονομικών φορέων και των πολιτών της ΕΕ.
- Ένα μηχανισμό διαβούλευσης ο οποίος έχει σχεδιαστεί ώστε να λαμβάνει και να καταχωρεί ταχέως και με διαρθρωμένο τρόπο τις αντιδράσεις στις νέες πρωτοβουλίες. Ο μηχανισμός αυτός περιλαμβάνει τη θέσπιση μόνιμων επιτροπών για την αξιολόγηση των εν λόγω γνώμων, όπως η επιτροπή για τις επιχειρήσεις.

Εστιασμένες διαδικασίες διαβούλευσης

Για μια επιτυχή διαβούλευση πρέπει να επιλεγθούν τα πιο κατάλληλα όργανα διαβούλευσης. Στο πλαίσιο αυτό μπορεί να χρειαστεί να προσδιοριστούν σαφώς οι ομάδες στόχοι της διαδικασίας διαβούλευσης.

Παραδείγματα τέτοιων μηχανισμών εστιασμένης διαβούλευσης αποτελούν τα επίσημα φόρα διαβούλευσης που έχουν θεσπιστεί από την Επιτροπή ή άλλες διαρθρωμένες ομάδες διαβούλευσης καθώς και *ad hoc* διαβουλεύσεις (ακροάσεις) με προσκεκλημένους αντιπροσώπους των συγκεκριμένων τομεακών συμφερόντων⁹ και του ενδιαφερόμενου κοινού.

Λόγω της φύσεώς τους, τα φόρα αυτά παρέχουν προνομιούχα πρόσβαση στη διαδικασία επεξεργασίας των πολιτικών της Επιτροπής. Ελάχιστη προϋπόθεση για διαφανή διακυβέρνηση είναι συνεπώς να προβληθούν περισσότερο οι υπάρχοντες αυτοί μηχανισμοί διαβούλευσης. Σήμερα υπάρχει στο Διαδίκτυο βάση δεδομένων για τους εν λόγω φορείς, που περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις αρμοδιότητες, τη σύνθεση και τις μεθόδους εργασίας τους.

⁹ Στον τομέα των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, η Επιτροπή έχει θεσπίσει, με βάση το ψήφισμα για την αποτελεσματικότερη ρύθμιση των αγορών κινητών αξιών που εκδόθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Στοκχόλμης το Μάρτιο του 2001, διαδικασία πρόωρης, ευρείας και συστηματικής διαβούλευσης για την έκδοση νομοθετικών διατάξεων και τεχνικών μέτρων εφαρμογής.

CONECCS

Πληροφορίες για τους επίσημους και διαρθρωμένους συμβουλευτικούς οργανισμούς έχουν συγκεντρωθεί σε βάση δεδομένων¹⁰ με την ονομασία CONECCS (*Διαβούλευση, Ευρωπαϊκή Επιτροπή και Κοινωνία των Πολιτών*). Στόχος της εν λόγω βάσης είναι να παρέχει πληροφορίες για τις επιτροπές και για τα άλλα πλαίσια διαβούλευσης που χρησιμοποιεί η Επιτροπή για να λάβει τη γνώμη της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών κατά τρόπο επίσημο ή διαρθρωμένο.

Στην ιστοσελίδα CONECCS του εξυπηρετητή Ευropa το κοινό μπορεί να βρει επίσης πληροφορίες για οργανώσεις μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της κοινωνίας των πολιτών. Η κατάρτιση του καταλόγου των εν λόγω οργανώσεων γίνεται σε εθελοντική βάση με στόχο να χρησιμεύσει μόνο ως πηγή πληροφοριών και όχι ως όργανο διαπίστευσης.

Η βάση CONECCS αποτελεί ένα δυναμικό μέσο που εξελίσσεται συνεχώς.

Είναι προφανές ότι οι ανοικτές και οι πιο εστιασμένες διαδικασίες διαβούλευσης δεν είναι απαραίτητα ασύμβατες. Ανάλογα με το εξεταζόμενο θέμα πολιτικής, συχνά συνδυάζονται αμφότερες στις διαδικασίες διαβούλευσης με σκοπό να επιτευχθεί η μεγαλύτερη δυνατή συνεισφορά από τα ενδιαφερόμενα μέρη.

IV. Γενικές αρχές και ελάχιστες προδιαγραφές για διαβουλεύσεις από την Επιτροπή

Εκτός από τις εξελίξεις που περιγράφονται στο κεφάλαιο III, η Επιτροπή επιθυμεί σήμερα να πραγματοποιήσει ένα περαιτέρω επιχειρησιακό βήμα για την ενίσχυση της διαβούλευσης προτείνοντας ορισμένες γενικές αρχές και ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες διαβούλευσης που διεξάγει.

Φύση και στόχος

Η Επιτροπή προτείνει οι σχέσεις της με τα ενδιαφερόμενα μέρη να βασίζονται σε ορισμένες θεμελιώδεις αρχές οι οποίες θα προσδιορίζουν το περιβάλλον εντός του οποίου πραγματοποιείται η διαβούλευση. Οι αρχές αυτές θα αποτελέσουν επίσης τη βάση για οποιοσδήποτε μελλοντικές εξελίξεις στην πολιτική που ακολουθείται στον εν λόγω τομέα. Οι προτεινόμενες αρχές είναι εμπνευσμένες κατά κύριο λόγο από τις γενικές αρχές που διέπουν τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων της Επιτροπής και παρουσιάστηκαν στη Λευκή Βίβλο για την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση: συμμετοχή, διαφάνεια, λογοδότηση, αποτελεσματικότητα και συνοχή.

Για να είναι αποδοτική η διαβούλευση, η δέσμευση για την εφαρμογή των εν λόγω αρχών δεν μπορεί να είναι μονομερής: εναπόκειται σε καθεμία από τις πλευρές που συμμετέχουν στη διαδικασία αυτή να φροντίσουν για την αποτελεσματική εφαρμογή των εν λόγω αρχών.

¹⁰ http://europa.eu.int/comm/civil_society/coneccs/index.htm

Προτείνεται λοιπόν, η Επιτροπή κατά τη διεξαγωγή των ανοικτών ή/και των εστιασμένων διαβουλεύσεων της για τις σημαντικές πρωτοβουλίες πολιτικής¹¹ να εφαρμόζει τις γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές που ορίζονται στο παρόν έγγραφο, με την επιφύλαξη πιο προχωρημένων πρακτικών που έχουν ήδη θεσπιστεί από τις υπηρεσίες της Επιτροπής ή πιο ειδικών κανόνων που θεσπίζονται για ορισμένους τομείς πολιτικής. Ωστόσο, ούτε οι γενικές αρχές ούτε οι ελάχιστες προδιαγραφές είναι νομικά δεσμευτικές.

Για τους σκοπούς του εν λόγω εγγράφου ο όρος "διαβούλευση" προσδιορίζει της διαδικασίες εκείνες μέσω των οποίων η Επιτροπή επιθυμεί να συγκεντρώσει τις συνεισφορές των εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών κατά τη διαμόρφωση της πολιτικής πριν ληφθεί απόφαση από το Σώμα των Επιτρόπων. Κατά συνέπεια αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής των γενικών αρχών και των ελάχιστων προδιαγραφών οι ακόλουθοι τομείς:

- Ειδικά πλαίσια διαβούλευσης που προβλέπονται από τις συνθήκες (π.χ. οι ρόλοι των διοργανικών συμβουλευτικών οργάνων, ο κοινωνικός διάλογος σύμφωνα με τα άρθρα 137 έως 139 της ΣΕΚ) ή σε άλλα νομοθετικά κείμενα της Κοινότητας
- Απαιτήσεις σε θέματα διαβούλευσης δυνάμει άλλων διεθνών συμφωνιών
- Συμμετοχή των αντιπροσώπων των κρατών μελών μέσω της καλούμενης διαδικασίας "επιτροπολογίας"¹².

Όπως επισημαίνεται στη Λευκή Βίβλο για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, οι γενικές αρχές και οι ελάχιστες προδιαγραφές για τη διαβούλευση θα συμπληρωθούν αλλά δεν θα αντικατασταθούν στο μέλλον από δύο άλλα μέσα που αναπτύσσει επί του παρόντος η Επιτροπή:

- Σειρά κατευθυντηρίων γραμμών για τη χρησιμοποίηση της εμπειρογνομosύνης οι οποίες έχουν ως στόχο να ενσωματώσουν και να διαδώσουν τις βέλτιστες πρακτικές. Ειδικότερα, πρέπει να διασφαλίσουν την ικανότητα λογοδοσίας, την πολυφωνία και την ακεραιότητα της χρησιμοποιούμενης εμπειρογνομosύνης. Θα εφαρμόζονται ιδίως στις περιπτώσεις εκείνες που μια πτυχή της πολιτικής της Επιτροπής εξαρτάται σε κάποιο βαθμό από την επιστημονική αξιολόγηση. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές θα εφαρμοστούν παράλληλα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που παρουσιάζονται στο παρόν κείμενο, καθόσον συχνά υπάρχει διάδραση μεταξύ των εμπειρογνομosύνων και των ενδιαφερομένων μερών κατά την επεξεργασία των πολιτικών.
- Ένα πλαίσιο για πιο συστηματικό διάλογο με τις ενώσεις των περιφερειακών και τοπικών κυβερνήσεων στην ΕΕ.

Τα μέσα αυτά θα ανταποκρίνονται στις επιμέρους απαιτήσεις του κάθε τομέα πολιτικής.

¹¹ Σημαντικές πρωτοβουλίες πολιτικής είναι ιδίως εκείνες για τις οποίες απαιτείται εκτεταμένη αξιολόγηση των επιπτώσεων

¹² Σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου 1999/468/EK

Γενικές αρχές

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

“[Η] ποιότητα των [...] πολιτικών της ΕΕ εξαρτάται από την εξασφάλιση ευρείας συμμετοχής σε όλη την πορεία της πολιτικής - από τη χάραξη της έως την εφαρμογή της.”¹³

Η Επιτροπή δεσμεύεται να ακολουθήσει κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή των πολιτικών της ΕΕ μια προσέγγιση στο πλαίσιο της οποίας θα ζητεί τη συμμετοχή όλων. Κατά συνέπεια η Επιτροπή δεσμεύεται να πραγματοποιεί την ευρύτερη δυνατή διαβούλευση για κάθε σημαντική πρωτοβουλία. Αυτό ισχύει ιδίως στο πλαίσιο των νομοθετικών προτάσεων.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΔΟΤΗΣΗ

“Τα [Ευρωπαϊκά] όργανα πρέπει να εργάζονται κατά τρόπο πιο διάφανο [...] προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη προς τόσο πολύπλοκα όργανα.”¹⁴

“Κάθε όργανο της ΕΕ πρέπει να εξηγεί και να αναλαμβάνει την ευθύνη για ό,τι κάνει στο πλαίσιο της Ευρώπης.”¹⁵

Η Επιτροπή πιστεύει ότι οι διαδικασίες της διοίκησης και της χάραξης της πολιτικής πρέπει να είναι ορατές από τον εξωτερικό κόσμο προκειμένου να γίνουν κατανοητές και να είναι αξιόπιστες. Αυτό ισχύει κατά κύριο λόγο για τη διαδικασία διαβούλευσης η οποία λειτουργεί ως το αρχικό σημείο επαφής με τα συμφέροντα στην κοινωνία.

Η διαδικασία διαβούλευσης που εφαρμόζεται από την Επιτροπή πρέπει συνεπώς να χαρακτηρίζεται από διαφάνεια τόσο για τους άμεσα συμμετέχοντες όσο και για το ευρύ κοινό. Πρέπει να διευκρινίζονται σαφώς:

- τα θέματα που εξετάζονται
- οι μηχανισμοί διαβούλευσης που χρησιμοποιούνται
- με ποιον πραγματοποιεί τη διαβούλευση και γιατί
- ποιοι παράγοντες επηρέασαν τις αποφάσεις κατά τη χάραξη της πολιτικής.

Εξυπακούεται ότι και τα ίδια τα ενδιαφερόμενα μέρη πρέπει να ενεργούν σε πλαίσιο διαφάνειας προκειμένου το κοινό να γνωρίζει τους φορείς που συμμετέχουν στη διαδικασία διαβούλευσης και τον τρόπο συμπεριφοράς τους.

Η διαφάνεια και η λογοδότηση αποτελούν σημαντικές αρχές που πρέπει να διέπουν τη συμπεριφορά των οργανώσεων όταν επιδιώκουν να συμβάλουν στην εκπόνηση των πολιτικών της ΕΕ. Πρέπει να καθίσταται σαφές:

¹³ Λευκή Βίβλος για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση
¹⁴ Ομοίως
¹⁵ Ομοίως

- ποια συμφέροντα εκπροσωπούν
- σε ποιο βαθμό γίνεται η εν λόγω εκπροσώπηση
- πόσο πιστά εκπροσωπούνται τα εν λόγω συμφέροντα

Τα ενδιαφερόμενα μέρη που επιθυμούν να υποβάλουν σχόλια για μια πρόταση της Επιτροπής πρέπει συνεπώς να είναι σε θέση να παράσχουν στην Επιτροπή και στο ευρύ κοινό τις πληροφορίες που περιγράφονται ανωτέρω. Στο πλαίσιο αυτό η βάση δεδομένων CONECCS αναμένεται να αποδειχθεί χρήσιμο μέσο.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

“Οι πολιτικές πρέπει να είναι αποτελεσματικές και έγκυρες, να παρέχουν ό,τι χρειάζεται”.¹⁶

Για να είναι αποτελεσματική η διαβούλευση πρέπει να ξεκινήσει όσο το δυνατόν πιο έγκαιρα. Τα ενδιαφερόμενα μέρη θα συμμετάσχουν συνεπώς στην εκπόνηση της πολιτικής σε ένα στάδιο κατά το οποίο μπορούν ακόμη να επηρεάσουν τη διαμόρφωση των κύριων στόχων, των μεθόδων εφαρμογής, των δεικτών απόδοσης και ενδεχομένως, των αρχικών κατευθυντήριων γραμμών της εν λόγω πολιτικής. Η διαβούλευση ενδέχεται να χρειαστεί να πραγματοποιηθεί σε περισσότερα του ενός στάδια.

Επιπλέον, είναι προς όφελος τόσο της Επιτροπής όσο και των εξωτερικών ενδιαφερομένων μερών να κατανοήσουν την οπτική γωνία της άλλης πλευράς. Η Επιτροπή ενεργεί στο πλαίσιο μιας πολιτικής και σε ένα κοινοτικό πλαίσιο που επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες. Πρέπει για παράδειγμα να λαμβάνει υπόψη τις υποχρεώσεις της έναντι των υπολοίπων ευρωπαϊκών οργάνων δυνάμει των συνθηκών καθώς και τις διεθνείς της υποχρεώσεις προς τρίτες χώρες και διεθνείς οργανισμούς.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητα είναι η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας. Η μέθοδος και το εύρος της διενεργούμενης διαβούλευσης πρέπει πάντα να έχουν αναλογική σχέση με την επίπτωση της πρότασης που αποτελεί το αντικείμενο της διαβούλευσης, ενώ πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη οι ειδικοί περιορισμοί που συνδέονται με την πρόταση.

Η καλύτερη κατανόηση των παραγόντων αυτών και των μεθόδων εργασίας της Επιτροπής θα συμβάλει ώστε τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν ρεαλιστικές προσδοκίες σχετικά με τους στόχους προς επίτευξη.

ΣΥΝΟΧΗ

“Πολιτικές και δράση πρέπει να έχουν συνοχή [...]”¹⁷

Η Επιτροπή θα διασφαλίσει τη συνοχή και τη διαφάνεια κατά την διεξαγωγή των διαβουλεύσεων από τις υπηρεσίες της.

¹⁶ Ομοίως

¹⁷ Ομοίως

Η Επιτροπή θα περιλάβει στις διαδικασίες διαβούλευσης μηχανισμούς ανάδρασης, αξιολόγησης και ανάλυσης.

Ωστόσο, δεν αρκεί να ελέγχει μόνο η Επιτροπή την αποτελεσματικότητά της στο πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης. Οι ομάδες συμφερόντων πρέπει επίσης να διαθέτουν μηχανισμούς παρακολούθησης της διαδικασίας προκειμένου να εξάγουν χρήσιμα συμπεράσματα και να είναι σε θέση να διαπιστώσουν την αποτελεσματικότητα της συμμετοχής τους σε ένα σύστημα διαφανές ανοιχτό και υπεύθυνο.

Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης αυτής μπορούν στη συνέχεια να εξεταστούν από κοινού με τα αντίστοιχα της εσωτερικής διαδικασίας ελέγχου της Επιτροπής επιτρέποντας έτσι να σχηματιστεί μια καλύτερη εικόνα για τη λειτουργία του συστήματος και για τις δυνατότητες βελτίωσης ή επέκτασής του.

Ελάχιστες προδιαγραφές

A. ΣΑΦΗΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

Κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο της διαβούλευσης θα πρέπει να είναι σαφής και περιεκτική και να περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες που διευκολύνουν τις απαντήσεις.

Οι πληροφορίες που παρέχονται στα έγγραφα στο πλαίσιο της δημοσιότητας και της διαβούλευσης θα πρέπει να περιλαμβάνουν:

- Συνοπτική περιγραφή του πλαισίου, του πεδίου και των στόχων της διαβούλευσης περιλαμβανομένης περιγραφής των επιμέρους θεμάτων που πρόκειται να συζητηθούν ή εκείνων που έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Επιτροπή.
- Αναλυτικές πληροφορίες για τις ακροάσεις, συνεδριάσεις ή διασκέψεις, όταν αυτό χρειάζεται
- Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα πρόσωπα με τα οποία μπορούν να έρθουν σε επαφή οι ενδιαφερόμενοι και σχετικά με τις προθεσμίες
- Εξήγηση των ενεργειών της Επιτροπής όσον αφορά τις συνεισφορές, την ανάδραση και παρουσίαση των επομένων σταδίων επεξεργασίας της πολιτικής
- Εάν δεν επισυνάπτονται γίνεται αναφορά σε σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης (περιλαμβανομένων, ενδεχομένως, βοηθητικών εγγράφων των υπηρεσιών της Επιτροπής).

B. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Η Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίζει επαρκή δημοσιότητα με στόχο την ευαισθητοποίηση και να προσαρμόζει τα μέσα επικοινωνίας της στις ανάγκες του κοινού στο οποίο απευθύνεται. Χωρίς να αποκλείονται άλλα μέσα επικοινωνίας, οι ανοιχτές δημόσιες διαβουλεύσεις πρέπει να φιλοξενοούνται πάντα στο Διαδίκτυο και να προαναγγέλλονται στο "ενιαίο σημείο πρόσβασης".

Για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση σε ευρύτερο κοινό, δημιουργείται ενιαίο σημείο επαφής για τη διαβούλευση στο οποίο τα ενδιαφερόμενα μέρη θα μπορούν να βρουν πληροφορίες και σχετικά έγγραφα τεκμηρίωσης. Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή δύναται να χρησιμοποιήσει την πύλη πρόσβασης Web "Η φωνή σας στην Ευρώπη"¹⁸

Πρέπει ωστόσο να διατηρηθούν παράλληλα με το Διαδίκτυο και άλλα πιο παραδοσιακά εναλλακτικά μέσα (π.χ. δελτία τύπου, ταχυδρομικές αποστολές). Η Επιτροπή οφείλει, στο μέτρο του δυνατού, να παρέχει τα έγγραφα για τη διαβούλευση σε εναλλακτικές μορφές ώστε να εξασφαλίζεται μεγαλύτερη δυνατότητα πρόσβασης σε άτομα με ειδικές ανάγκες.

Γ. ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

Η Επιτροπή θα πρέπει πάντα να προβλέπει επαρκή χρόνο για το χρονικό προγραμματισμό και για την παραλαβή των απαντήσεων στις προσκλήσεις καθώς και των γραπτών συνεισφορών. Η Επιτροπή κρίνει επί του παρόντος σκόπιμο να φροντίσει ώστε να παρέχεται προθεσμία τουλάχιστον 6 εβδομάδων για την παραλαβή των απαντήσεων στις γραπτές δημόσιες διαβουλεύσεις ενώ να δίδεται προειδοποίηση 20 εργάσιμων ημερών για τις συνεδριάσεις.

Ο βασικός κανόνας είναι να παρέχεται επαρκής χρόνος προετοιμασίας και προγραμματισμού στα άτομα που συμμετέχουν στις διαβουλεύσεις με την Επιτροπή.

Κατά τον καθορισμό της χρονικής περιόδου της διαβούλευσης πρέπει να επιδιώκεται μια εύλογη ισορροπία μεταξύ της ανάγκης για επαρκείς συνεισφορές και την ανάγκη για ταχεία λήψη αποφάσεων. Σε επείγουσες περιπτώσεις ή στην περίπτωση που τα ενδιαφερόμενα μέρη είχαν ήδη αρκετές ευκαιρίες για να εκφράσουν τις απόψεις τους, η περίοδος μπορεί να συντομευθεί. Αντίθετα, μπορεί να απαιτηθεί περίοδος διαβούλευσης μεγαλύτερη των 6 εβδομάδων προκειμένου να ληφθούν υπόψη ορισμένα υφιστάμενα δεσμευτικά μέσα (αυτό ισχύει ειδικότερα στις απαιτήσεις για κοινοποιήσεις στο πλαίσιο της συμφωνίας του ΠΟΕ) ή ο ειδικός χαρακτήρας συγκεκριμένης πρότασης (π.χ. λόγω της ποικιλότητας των ενδιαφερομένων μερών ή της πολυπλοκότητας του θέματος). Όταν λήξει η προθεσμία για την υποβολή των σχολίων, η υπηρεσία της Επιτροπής περατώνει τη διαβούλευση και προχωρεί στα επόμενα βήματα της διοικητικής διαδικασίας (π.χ. προετοιμασία για τη λήψη απόφασης από το σώμα των επιτρόπων).

Δ. ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΡΑΣΗ

Θα πρέπει να παρέχεται βεβαίωση για την παραλαβή των συνεισφορών. Τα αποτελέσματα της ανοιχτής δημόσιας διαβούλευσης πρέπει να παρουσιάζονται σε ιστοσελίδες που συνδέονται με το ενιαίο σημείο πρόσβασης στο Διαδίκτυο.

Ανάλογα με τον αριθμό των συνεισφορών και τους διαθέσιμους πόρους, η βεβαίωση παραλαβής μπορεί να λάβει τη μορφή:

- ατομικής απάντησης (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή απόδειξη παραλαβής), ή

¹⁸ <http://europa.eu.int/yourvoice>

- συλλογικής απάντησης (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή στο ενιαίο σημείο πρόσβασης της Επιτροπής για τη διαβούλευση στο Διαδίκτυο. Η δημοσίευση των συνεισφορών στο ενιαίο σημείο πρόσβασης εντός 15 εργάσιμων ημερών, επέχει θέση βεβαίωσης παραλαβής).

Οι συνεισφορές εξετάζονται αναλυτικά προκειμένου να διαπιστωθεί εάν και σε ποιο βαθμό οι γνώμες που έχουν διατυπωθεί μπορούν να ενταχθούν στις προτάσεις σχετικά με τις πολιτικές. Οι εν λόγω συνεισφορές δημοσιεύονται στη σελίδα του ενιαίου σημείου πρόσβασης.

Η Επιτροπή ενθαρρύνει πρακτικές για την παροχή επαρκούς ανάδρασης προς τα μέρη που έχουν απαντήσει και προς το ευρύ κοινό.

Στο πλαίσιο αυτό, τα επεξηγηματικά μνημόνια που συνοδεύουν τις νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής θα περιλαμβάνουν τα αποτελέσματα των προηγούμενων διαβουλεύσεων, με διευκρινίσεις για τη διεξαγωγή τους και για τον τρόπο με τον οποίο έχουν ληφθεί υπόψη τα αποτελέσματα στην πρόταση. Επιπλέον, τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων που έχουν διεξαχθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας αξιολόγησης των επιπτώσεων θα παρουσιάζονται συνοπτικά στις σχετικές εκθέσεις.

E. ΕΙΔΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΕΣΤΙΑΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Όταν η Επιτροπή διεξάγει εστιασμένες διαβουλεύσεις, θα πρέπει να φροντίζει ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να έχουν την δυνατότητα να εκφράσουν τις απόψεις τους.

Η Επιτροπή, προκειμένου να διασφαλίσει την ίση μεταχείριση, θα πρέπει να φροντίζει για τη δέουσα εκπροσώπηση των ακόλουθων μερών στην εστιασμένη διαδικασία διαβούλευσης:

- εκείνων που επηρεάζονται από την πολιτική
- εκείνων που συμμετέχουν στην εφαρμογή της εν λόγω πολιτικής, ή
- των φορέων που λόγω των διακηρυγμένων στόχων τους έχουν άμεσο ενδιαφέρον για την εν λόγω πολιτική.

Η Επιτροπή, κατά την επιλογή των σχετικών φορέων για τη διαβούλευση, θα πρέπει επίσης να λάβει υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Την ευρύτερη επίπτωση της πολιτικής αυτής σε άλλους τομείς πολιτικής (για παράδειγμα, οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας¹⁹)
- Τις ανάγκες για συγκεκριμένη εμπειρία, εμπειρογνωμοσύνη ή τεχνικές γνώσεις όπου είναι απαραίτητες
- Την ανάγκη συμμετοχής των μη οργανωμένων συμφερόντων στη διαδικασία, εφόσον χρειάζεται
- Τις συνεισφορές των συμμετεχόντων σε προηγούμενες διαβουλεύσεις

¹⁹ Άρθρο 6 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας

- Την ανάγκη τήρησης ίσων αποστάσεων, όπου χρειάζεται, μεταξύ των αντιπροσώπων:
 - των μεγάλων και των μικρών οργανώσεων
 - των κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων
 - συμμετοχικών ευρύτερων κατηγοριών και των ειδικών ομάδων-στόχων (γυναίκες, ηλικιωμένοι, άνεργοι ή εθνικές μειονότητες)
 - των οργανώσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και των αντίστοιχων σε χώρες που δεν είναι μέλη αυτής (π.χ. στις υπονήφειες ή αναπτυσσόμενες χώρες ή στις χώρες που είναι σημαντικοί εμπορικοί εταίροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

Όταν το κρίνει σκόπιμο η Επιτροπή ενθαρρύνει τις συνεισφορές από ενδιαφερόμενα μέρη οργανωμένα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει ορίσει σειρά κριτηρίων επιλεξιμότητας για τον καλούμενο διάλογο των πολιτών²⁰. Η ΟΚΕ επιθυμεί να συζητήσει το θέμα αυτό περαιτέρω με τα ευρωπαϊκά όργανα και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Όταν υπάρχει ήδη ένα επίσημο ή διαρθρωμένο όργανο διαβούλευσης, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για να διασφαλίσει ότι η σύνθεσή του θα αντικατοπτρίζει πιστά τον τομέα που αντιπροσωπεύει. Εάν αυτό δεν συμβαίνει, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο θα ληφθούν υπόψη όλα τα συμφέροντα (π.χ. μέσω άλλων μορφών διαβούλευσης).

Τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων με πιο περιορισμένη συμμετοχή θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να μπορούν να εξεταστούν από το κοινό στο ορισθέν σημείο ενιαίας πρόσβασης στο Διαδίκτυο.

V. Διαβούλευση για τις προτεινόμενες γενικές αρχές και τις ελάχιστες προδιαγραφές

Μετά τη δημοσίευση της Λευκή Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση, διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή πολλά σχόλια²¹, με τα οποία χαιρετίστηκε θερμά η δέσμευσή της να θεσπίσει συνεκτικό πλαίσιο για τη διαβούλευση των ενδιαφερομένων μερών. Πολλές συνεισφορές περιλαμβάνουν ήδη επιχειρησιακές προτάσεις οι οποίες συνδέονται άμεσα με την προσέγγιση που αναπτύχθηκε στο παρόν έγγραφο. Πολλές οργανώσεις εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους να

²⁰ «Για να είναι επιλέξιμη μια ευρωπαϊκή οργάνωση πρέπει: να υφίσταται μόνιμα σε κοινοτικό επίπεδο, να διασφαλίζει στα μέλη της άμεση πρόσβαση στην εμπειρογνομοσύνη και να προβαίνει σε ταχείες και εποικοδομητικές διαβουλεύσεις, να εκπροσωπεί γενικά ενδιαφέροντα που ανταποκρίνονται στα συμφέροντα της ευρωπαϊκής κοινωνίας, να απαρτίζεται από οργανώσεις που αναγνωρίζονται σε εθνικό επίπεδο ως αντιπροσωπευτικές των ομάδων τους, να διαθέτει οργανώσεις που την εκπροσωπούν στα περισσότερα κράτη μέλη, να λογοδοτεί στα μέλη της, να διαθέτει εντολή εκπροσώπησης και να δρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να είναι ανεξάρτητη ιδιαίτερα από οικονομικής άποψης και όσον αφορά τις δομές λήψης αποφάσεων της (Γνωμοδότηση για την "Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση - μια Λευκή Βίβλος" της 20ής Μαρτίου 2002, ΟΚΕ357/2002)

²¹ Τα σχόλια αυτά περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής για τη διακυβέρνηση.

κοινοποιήσουν στην Επιτροπή αναλυτικότερα σχόλια με βάση συγκεκριμένο προσχέδιο σχετικά με το πλαίσιο της διαβούλευσης.

Η Επιτροπή επιθυμεί συνεπώς να ενθαρρύνει όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τα σχόλιά τους επί των προτεινομένων γενικών αρχών και ελάχιστων προδιαγραφών παρέχοντάς τους την ευκαιρία να εκφράσουν τις απόψεις τους.

Οι συνεισφορές αυτές και τα σχόλια που έχει ήδη παραλάβει η Επιτροπή θα αναλυθούν προσεκτικά προκειμένου να διαπιστωθεί σε ποιο βαθμό μπορούν να ενσωματωθούν στην τελική εκδοχή των γενικών αρχών και των ελάχιστων προδιαγραφών που θα εκδοθεί από την Επιτροπή το φθινόπωρο του 2002.

Οι συνεισφορές στις προτάσεις της Επιτροπής μπορούν να σταλούν στην Επιτροπή μέχρι την 31η Ιουλίου 2002.

Η αποστολή τους μπορεί να γίνει είτε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στην ακόλουθη διεύθυνση:

SG-Consultation-minimumstandards@cec.eu.int

ή ταχυδρομικώς στην ακόλουθη διεύθυνση:

**European Commission
Secretariat-General
Office: BREY 9/210
B-1049 Brussels**

Όλες οι συνεισφορές θα καταχωρηθούν στην ιστοσελίδα "Διακυβέρνηση".

Οι ομάδες συμφερόντων που υποβάλλουν σχόλια εξ ονόματος των οργανώσεών τους καλούνται να παράσχουν στην Επιτροπή βασικές πληροφορίες σχετικά με τους γενικούς τους στόχους, τη δομή τους και τον τρόπο με τον οποίο συμβουλευόμαστε τα μέλη τους σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής. Στις περιπτώσεις που οι εν λόγω οργανώσεις έχουν ήδη περιληφθεί στη βάση δεδομένων CONECCS, θα τους ζητηθεί να εξακριβώσουν εάν τα δεδομένα που αφορούν την οργάνωσή τους είναι ενημερωμένα. Για τις οργανώσεις που δεν επιθυμούν να χρησιμοποιήσουν τη διευκόλυνση αυτή και για εκείνες που δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας θα χορηγηθεί ξεχωριστό δελτίο πληροφοριών.

Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τη διαβούλευση αυτή παρέχονται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής 'Διακυβέρνηση':

http://europa.eu.int/comm/governance/index_en.htm